

et vriendelijke
groet, Stand van zaken armoedeprojecten 2015 en voorstel
voor accenten 2016

Steller L. Zwanenberg

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 56 95 Bijlage(n) 3
Datum 19-11-2015 Uw brief van

Ons kenmerk 5367119
Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

In onze brief van 9 juli 2015 (kenmerk 5070353) hebben we met u afgesproken wat u de komende jaren van ons krijgt met betrekking tot de uitvoering van het armoedebeleid.

Voor de raadscommissie in december 2015 hebben wij met u afgesproken aan te leveren:

- * rapportage en analyse 'Minima bellen minima'
- * eerste overzicht deelnemersaantallen
- * eerste uitkomsten tevredenheidsonderzoek deelnemers
- * brief met globaal voorstel accenten uitvoering armoedebeleid 2016

De stukken hebben als doel u te informeren over de stand van zaken 2015 en bij u input op te halen voor het uitvoeringsplan 2016. Met deze brief komen wij de met u gemaakte afspraken na.

Stand van zaken armoedeprojecten 2015

Er is veel gebeurd sinds onze gezamenlijke bespreking van het uitvoeringsplan 2015 (april 2015). We zijn doorggegaan met onze innovatieve aanpak uit voorgaande jaren: we bieden een breed scala aan activiteiten en projecten, dat we voortdurend bijstellen. Dat kan alleen met de inzet van een compact projectteam en heel veel uitvoerders in de stad. En bovenal door goed te luisteren wat er nodig is en wat beter kan en daar tijdig en adequaat op te reageren. Deze intensieve aanpak zorgt ervoor dat we weten wat er speelt en dat burgerinitiatieven ons steeds beter weten te vinden. Door deze innovatieve, intensieve uitvoering van het armoedebeleid weten we ook welke aanpak of werkwijze werkt en welke niet. Successen geven we een vervolg of intensiveren we. Dingen die niet werken passen we aan of daar stoppen we mee.

We hebben in 2015 veel ontwikkeld en in pilots uitgetoet. We zijn begonnen met het doorbreken van het taboe op armoede en het verbinden van de stad aan onze grote gezamenlijke opgave om armoede te bestrijden. Vooral het ontwikkelen kost veel tijd: inventarisatie van het probleem en de mogelijke oplossingen met mensen uit de doelgroep en professionals, om vervolgens de juiste uitvoerders te vinden en in stelling te brengen. Niet alles kon tegelijk starten, ook in het laatste kwartaal 2015 starten nog projecten op basis van het uitvoeringsplan 2015.

Meerdere doelen behalen

Wat we doen draagt altijd bij aan meerdere doelen. Dat is de kern van ons armoedebeleid. In de *uitvoering* zien we dit nog meer dan verwacht.

Bij de start van de uitvoering hebben we voor ons uitvoeringsplan de projecten en het beschikbare budget verdeeld over Vangnet, Vliegwielen en Verbinding. Terugkijkend vinden we dit een mooie structuur om de veelheid aan activiteiten en projecten in kaart te kunnen brengen, inhoudelijk en financieel.

Clustering

Tijdens de bespreking van het uitvoeringsplan 2015 in de raadscommissie Werk en Inkomen heeft u aangegeven de informatie over de armoedeprojecten graag meer geclusterd te ontvangen. In deze stand van zaken 2015 komen wij aan dit verzoek tegemoet. Daarbij volgen we de lijnen van 'de 3V's' Vangnet – Vliegwielen – Verbinding en de door u in de raadscommissie Werk en Inkomen genoemde aandachtspunten: kinderen, toegankelijkheid van het vangnet en communicatie.

Alle informatie in deze stand van zaken 2015 is medio oktober 2015 opgehaald. Het betreft dus geen verslag over het hele kalenderjaar. Om de leesbaarheid te vergroten hebben we een eerste overzicht van deelnemersgegevens 2015 en informatie over de waardering van deelnemers in de bijlage opgenomen. Ook sturen wij u de evaluatie van de pilot 'minima bellen minima' als bijlage bij deze brief.

Vangnet

Kinderen

Voor kinderen in minimagezinnen hebben wij een vangnet dat hen helpt mee te doen. We zien dit jaar een verdere toename van het aantal kinderen dat hier gebruik van maakt. We hebben dan ook fors ingezet op het verbeteren van de toegankelijkheid van dit aanbod. In de eerste plaats door op het Minimaloket op de gemeentelijke website apart aandacht te geven aan kinderen en onder de noemer 'kindpakket' de informatie over ons aanbod te bundelen. De pilot 'minima bellen minima' (u vindt de evaluatie in de bijlage bij deze brief) richtte zich op alle gezinnen met een uitkering in de stad. Ook de inzet van brugfunctionarissen op vensterscholen in wijken met veel armoede draagt eraan bij dat steeds meer gezinnen de weg vinden naar dit aanbod.

We hebben dit jaar dan ook meerdere verzoeken om extra subsidie gekregen van de uitvoerders Stichting Leergeld en het Jeugdspoortfonds. Deze verzoeken hebben wij kunnen honoreren binnen de begroting van het uitvoeringsplan. We onderzoeken op dit moment hoe we samen met de uitvoerders betere prognoses kunnen maken en hoe we dit vangnet voor kinderen meer toekomstbestendig kunnen maken.

Naast dit aanbod om kinderen te stimuleren mee te doen, is er zeker behoefte aan primaire zaken, zoals:

- **Voeding:** scholen in prioriteitswijken zijn gestart met ontbijt en lunch. Het doel is tweeledig, namelijk om er aan bij te dragen dat kinderen voldoende te eten krijgen, maar ook dat zij gezonde voeding krijgen. Dit blijft een moeilijk onderwerp en vooral het aanbieden van ontbijt een logistiek lastige klus. We proberen ook zoveel mogelijk ouders hierbij te betrekken omdat (gezond) koken met een beperkt budget een hele opgave is. In dit kader zijn we dan ook samen met de collega's van Natuur en Duurzaamheid Educatie gestart met een pilot om van geogste groenten uit de schoolmoestuin samen een lunch te bereiden. Hiernaast bieden we schoolfruit aan.
- **Kleding:** de actie via de Stadspas voor setjes gratis tweedehands kinderkleding loopt beter dan we verwachtten: 500 vouchers werden ingeleverd (oktober 2015). Daarnaast hebben we op 17 scholen in totaal 600 setjes gymkleding ingezet zodat het ontbreken van geschikte kleding geen belemmering is om mee te doen aan de gymles.

Laptopregeling

Uw raad heeft bij de bespreking van de rekening 2014 de motie 'een pc voor scholen in het voortgezet onderwijs' aangenomen. Op 1 september zijn we begonnen met de 'laptopregeling'. We hebben vanaf het begin van de regeling extra aandacht besteed aan de bekendheid en de toegankelijkheid ervan, onder meer door de inzet van scholen en de vrijwillige intermediairs van Stichting Leergeld. Het net gestarte Serviceteam (vervolg op de pilot minima bellen minima) is begonnen met het bellen van de huishoudens met kinderen in het voortgezet onderwijs om de laptopregeling onder de aandacht te brengen. Een grote groep van deze mensen was – ondanks brieven – nog niet op de hoogte van het bestaan van deze regeling en is dat dankzij de inzet van het Serviceteam nu wel.

Volwassenen

Naast het vangnet voor kinderen uit minimegezinne – dat voornamelijk gericht is op 'meedoen' - hebben we voor volwassenen een aanvullend vangnet op het minimabeleid. Dit brengt rust in de basis. Voorbeelden hiervan zijn Humanitas thuisadministratie, de pilot LEFO (methodiek om te onderzoeken hoe nazorg kan voorkomen dat mensen opnieuw problematische schulden maken), Goede Gieren (een vernieuwende aanpak om mensen uit hun uitzichtloze schuldenproblematiek te helpen), Stichting Urgente Noden en het particulier initiatief zoals de Stadse Voedselbank. Onze indruk is dat dit vangnet als aanvulling op het minimabeleid bijna compleet is. Wat nog ontbreekt, is een aanbod tweedehands kleding als eerste levensbehoefte. Dit jaar zijn we kleinschalig gestart met een aanbod tweedehands kinderkleding via de Stadspas. Vanuit het uitvoeringsplan 2015 zijn we op dit moment bezig met een uitbreiding naar kleding voor volwassenen als onderdeel van ons vangnet.

Toegankelijkheid vangnet

Tijdens de raadscommissie Werk en Inkomen in april 2015 heeft u extra aandacht gevraagd voor de verbetering van communicatie richting minima. Een betere communicatie zorgt voor een betere toegankelijkheid van ons ondersteuningsaanbod.

Het Minimaloket op de gemeentelijke website geeft overzicht van onze inkomensondersteunende regelingen voor volwassenen en kinderen. Voor professionals in het maatschappelijk veld hebben we hier een portal over het kindpakket aan toegevoegd. Ons ondersteuningsaanbod voor kinderen loopt grotendeels via scholen en intermediairs, die op dit deel van het minimaloket de juiste informatie vinden.

Bij de ontwikkeling van het kindpakket in 2013/ 2014 merkten we dat een groep minimagezinnen intensievere ondersteuning nodig heeft. De inzet van en het aantal brugfunctionarissen hebben wij daarom in 2015 verder uitgebreid.

Ook hebben we in 2015 de pilot ‘minima bellen minima’ uitgevoerd. De evaluatie hiervan vindt u in bijlage 3 bij deze brief. De adviseurs kindpakket – mensen met een werkervaringsplaats met behoud van uitkering – hebben 1.200 gezinnen met een bijstandsuitkering telefonisch gesproken. Tijdens de gesprekken hebben zij de gezinnen geïnformeerd over ons ondersteuningsaanbod én informatie opgehaald op basis waarvan wij onze dienstverlening optimaliseren en intensiveren. Zo weten we nu beter van welke regelingen goed gebruik wordt gemaakt en waarom. Bovendien leverden de gesprekken ons signalen op waar ouders nog meer behoefte aan hebben. Zo gaven sommige ouders aan dat het Minimaloket een verbetering is omdat nu alle informatie bij elkaar staat, maar dat zij het moeilijk vinden de informatie te lezen en te begrijpen. Wij stellen u verderop in deze brief daarom voor de toegankelijkheid van het vangnet in 2016 verder te verbeteren. Ook kregen wij van ouders te horen dat hun kind huiswerkbegeleiding nodig heeft. Wij zijn dit schooljaar gestart met een pilot huiswerkbegeleiding. Bij de accenten voor het armoedebeleid 2016 stellen wij u voor om jongeren van 12 tot 18 jaar in arme gezinnen beter te ondersteunen.

Omdat de pilot in meerdere opzichten een succes was, zijn wij inmiddels gestart met het Serviceteam. Een nieuwe groep mensen met een werkervaringsplaats treedt in contact met onze minima. Zoals wordt aangeraden in de evaluatie gaat het niet meer alleen om huishoudens met kinderen. We zetten daarbij een bredere outreachende benadering in dan alleen telefoongesprekken.

De raadscommissie Werk en Inkomen was op 14 oktober 2015 enthousiast over de doorontwikkeling van de Stadjespas. Deze doorontwikkeling maakt onderdeel uit van onze inzet de toegang tot ondersteuning voor minima te verbeteren.

Vliegwiel

Het Vliegwiel helpt mensen de eerste stappen te zetten naar zelfredzaamheid en economische zelfstandigheid. Daarbij focussen we op wat mensen wél kunnen en zetten we in op het verder ontwikkelen van deze talenten. Specifieke doelgroepen, die wij in 2015 ondersteunden zijn laaggeletterden en zelfstandigen in zwaar weer. Juist bij het Vliegwiel is de inzet van ervaringsdeskundigen van grote waarde. Hoewel we in 2015 zeker gebruik hebben gemaakt van ervaringsdeskundigen bij een aantal projecten, vinden we dat we op dit punt een verbeterslag te maken hebben. Wij stellen dan ook verderop in deze brief voor om in 2016 extra in te zetten op de inzet van ervaringsdeskundigen.

Talentontwikkeling

Bureau Cato biedt al ruim twee jaar op verschillende manieren ondersteuning aan minima. De inspiratiegroepen bieden vooral aan hoogopgeleiden een belangrijk startpunt voor meer participeren, bijvoorbeeld de eerste stappen richting (betaald) werk. Ook in 2015 was er veel belangstelling voor de inspiratiegroepen.

We werken graag met sociaal ondernemers, zoals Van Hulley. De naaisters van Van Hulley maken van iemands favoriete, maar versleten overhemd een boxershort. Het opdoen van werkervaring wordt gecombineerd met een opleiding, waarmee de kansen op de arbeidsmarkt worden vergroot voor deze groep grotendeels allochtone vrouwen. Veel vrouwen hebben na Van Hulley de weg naar het onderwijs en/of de arbeidsmarkt gevonden.

Zelfstandigen in zwaar weer

Het afgelopen jaar zijn verschillende pilots uitgevoerd, waarbij kleine zelfstandigen met een inkomen tot 110% van het minimum werden begeleid. Het gaat hierbij om zelfstandigen die tot dan toe niet door de gemeente werden begeleid.

Eén van de pilots is VODO50 (Voor ondernemers, door ondernemers). De groep is gericht gecoacht op het vergroten van ondernemersvaardigheden. De deelnemers vormen onderling een nieuw netwerk om elkaar te ondersteunen en te leren van elkaars expertise. Voor zover we dit op dit moment al kunnen zeggen, lijkt het erop dat dit voor veel deelnemers daadwerkelijk een verbetering van inkomen oplevert. Veel ondernemers blijken elkaar goed te kunnen helpen. We willen daar gebruik van gaan maken door in een vervolg op de pilot meer uit te gaan van ervaringsdeskundigheid en te werken met een buddy-systeem.

Laaggeletterden

De bestrijding van laaggeletterdheid is in 2015 door onze samenwerkingspartners voortgezet. Wij werken hierin samen met de ROC's, Vrouwencentrum Jasmijn, Humanitas en de openbare bibliotheek. Wij ondersteunen hun aanpak en projecten met subsidies vanuit het armoedebeleid. Voorbeelden hiervan zijn: vrijwillige taalcoaches, Taalcafé, de ketenaanpak Alfa College/ Jasmijn.

Het ontbreken van voldoende digitale vaardigheden zien wij als een vorm van laaggeletterdheid. De extra inzet die wij in 2015 hebben gedaan om de Stadjerspas beter toegankelijk te maken voor mensen met weinig digitale vaardigheden willen we in 2016 voortzetten en uitbreiden naar het minimaloket. Wij stellen u verderop in deze brief voor om in 2016 extra in te zetten op de verbetering van de toegankelijkheid van het vangnet voor onder meer laaggeletterden.

Stadjerspas

De Stadjerspas is onderdeel van ons Vliegwiél én van onze Verbinding en heeft in 2015 een flink aantal nieuwe deelnemers erbij gekregen. We begonnen het jaar met ongeveer 5.000 account-houders. In oktober waren 8.000 minima lid van de Stadjerspas. De Cliëntenraad Groningen heeft ons dringend geadviseerd om meer gratis aanbiedingen op de Stadjerspas te zetten. De Cliëntenraad constateert dat er een groep minima is die ook een kleine bijdrage niet kan betalen en daardoor buitengesloten wordt van deelname. In het uitvoeringsplan 2016 en de bijbehorende begroting nemen wij dit mee.

Kinderen en jongeren

Voor kinderen en jongeren heeft het onderwijs bij uitstek een vliegwiel-functie. Daarnaast hebben we vanuit de Groningse Kredietbank extra ingezet op preventie. Daarbij zetten we nieuwe methoden in, zoals de inzet van studenten die op scholen in gesprek gaan met jongeren over schulden.

We zijn dit jaar gestart met extra inspanningen voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Daarmee breiden we het 'kindpakket' uit. We hebben geïnventariseerd wat er ontbreekt voor de ontwikkeling naar zelfstandigheid. In 2015 zijn we gestart met een pilot om jongeren uit minimagezinnen te stimuleren een bijbaantje te nemen. Dankzij de inzet van diverse ondernemers was deze pilot een succesvolle start van onze ondersteuning voor jongeren. Vanuit ons eerste contact hebben ondernemers (C&A, Jumbo) aangegeven graag verder met ons te willen samenwerken. Om jongeren uit arme gezinnen aan een bijbaan te helpen. Het is voor deze jongeren in onze studentenstad extra moeilijk om aan een bijbaantje te komen en deze te behouden. Voor het werven van jongeren maken we gebruik van ambassadeurs. Deze jongeren hebben de afgelopen periode diverse masterclasses gevolgd. De kennis en ervaringen brengen ze over aan andere jongeren. We geven de pilot een vervolg in samenwerking met het project OpleidingBinnstad.

We vinden het belangrijk dat ook jongeren meepraten over armoede, nadenken over wat hen zou helpen en het taboe rond armoede doorbreken. We zijn daarom gestart met een jongerenraad (Club Zero). De eerste resultaten hiervan verwachten we in december 2015.

Verbinding

Met het vaststellen van *Perspectief* hebben wij de Verbinding met de stad naast het Vangnet en het Vliegwiel geplaatst. Ons idee daarbij is, dat we als gemeente de hele samenleving nodig hebben om het grote probleem armoede aan te pakken. Verbinding is daarbij geen doel op zich, maar een middel. We hebben in 2015 ontdekt dat we Stadlers en ondernemers het beste kunnen verbinden aan onze grote opgaven van het armoedebeleid door in al onze concrete activiteiten en projecten de verbinding te zoeken. Waar kan de stad bijdragen? Vanuit deze concrete acties wordt het duidelijk wat armoede is. We hebben aan zoveel mogelijk projecten van ons uitvoeringsplan 2015 het element 'verbinding' toegevoegd. De Stadlerspas verbindt ondernemers aan concrete aanbiedingen voor minima. Maar ook onze pilot bijbanen bestaat dankzij de inzet van ondernemers. In 2015 krijgen ongeveer 5.000 kinderen in arme wijken fruit van een ondernemer die ons veel fruit levert voor relatief weinig geld. Vanuit onze ervaringen afgelopen periode stellen wij u verderop in deze brief voor de verbinding met ondernemers in 2016 meer zichtbaar te maken. Wij verwachten dat hierdoor een sneeuwbal effect op gaat treden en we samen nog meer voor de minima in onze stad doen.

Bewustwording

Verbinding is voor een groot deel ook het bewust maken van het feit dat armoede bestaat in de stad Groningen. Op Let's Gro 2015 hebben we een deel van de programmering hiervoor ingezet onder de noemer 'de twee gezichten van de stad'.

We zijn in 2015 begonnen met de training Armoede onder de Loep. Uit diverse onderdelen van de gemeentelijke organisatie, WIJ-teams en scholen deden mensen mee aan deze training.

Een deel van deze mensen is nu zelf trainer en kan anderen uitleggen hoe armoede te herkennen is, een belemmering kan vormen in een hulptraject en hoe professionals hiermee om kunnen gaan. Door ervaringen uit te wisselen en de kennis uit de training door te geven, kunnen we ervoor zorgen dat minima beter geholpen worden. Ook hiermee verbeteren we de toegang tot ons vangnet. Wij stellen u dan ook verderop in deze brief voor om in 2016 extra in te zetten om de – zichtbare – verbinding met professionals.

Financiën

We zetten in 2015 de beschikbare middelen (2,7 miljoen) voor armoedeprojecten in langs de 3 V's. De indicatieve begroting 2015 ging uit van een verdeling van 1,1 miljoen voor Vangnet, 1,1 miljoen voor Vliegwiél, 0,5 miljoen voor Verbinding en 0,2 miljoen voor organisatie en onvoorzien.

Eind oktober was de stand van zaken van onze uitgaven dat we op koers liggen. Dit betekent dat we de middelen naar verwachting volledig besteden. We constateren binnen de projectbegroting wel een kleine verschuiving. Globaal gezien hebben we minder middelen uitgegeven aan Verbinding en meer aan Vangnet dan in de indicatieve begroting stond. Op Vangnet was meer nodig door de toename van het aantal deelnemers aan met name de regelingen voor kinderen. Het leggen van verbindingen met de stad kost minder geld dan wij begin dit jaar verwachtten. Onze inzet op Verbinding bestaat voornamelijk uit de inzet van tijd en energie door ons projectteam en vele anderen. De begroting 2016 ontvangt u bij het uitvoeringsplan 2016. Met de kennis die we nu hebben zullen we accurater begroten.

Bij de rekening 2015 informeren wij u over de definitieve uitgaven armoedemiddelen 2015.

Voorstel accenten 2016

Op hoofdlijnen gaan we in 2016 door met onze inzet zoals vastgesteld in het meerjarig actieplan *Perspectief*. We stellen u in deze brief voor om in het jaar 2016 accenten aan te brengen. Extra focus en inspanning te leveren voor enkele subdoelgroepen van ons armoedebeleid. Wij willen over deze accenten met uw raad in gesprek tijdens de raadscommissie Werk en Inkomen in december 2015.

Wij baseren onderstaande accenten op signalen van onze doelgroep, onze uitvoerders en professionals in het veld. De pilot 'minima bellen minima' heeft ons geleerd dat gezinnen beter ondersteund willen worden om gebruik te kunnen maken van ons vangnet. In bovenstaande 'stand van zaken 2015' heeft u kunnen lezen dat we een aantal problemen constateren, die wij graag in 2016 op willen lossen.

Op basis van alle informatie samen stellen wij u voor om komend jaar bij de uitvoering van *Perspectief* extra aandacht te geven aan:

1. De toegang tot het vangnet verbeteren. Met extra aandacht voor ouderen, laaggeletterden, licht verstandelijk beperkten en statushouders;
2. Het toekomstperspectief van jongeren van 12 tot 18 jaar in arme gezinnen verbeteren met als speerpunten preventie, talentontplooiing en verbetering van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt;
3. De inzet van ervaringsdeskundigen;
4. De zichtbare verbinding met ondernemers en professionals.

Ad 1. Verbetering toegankelijkheid vangnet

Minima hebben naast de algemene inkomensondersteunende regelingen van ons minimabeleid een aanvullend vangnet op maat nodig om meer rust te brengen in de basis. Naast goede regelingen is ook een goede toegang tot de regelingen cruciaal. Speerpunten zijn maatwerk leveren, toegang verbeteren, voorkomen van wachtlijsten.

We zien dat de toegankelijkheid van onze inkomensondersteunende regelingen in 2015 is verbeterd. Wij stellen u voor om in 2016 onze aanpak verder te intensiveren en specifieke aandacht geven aan laaggeletterden, ouderen, licht verstandelijk beperkten en statushouders. Voor hen is het vaak lastiger om toegang te krijgen tot ons vangnet. We stellen daarom voor om – in overleg met mensen zelf en met professionals – in 2016 de drempel naar ons vangnet te verlagen. De samenwerking met de WIJ-teams blijft daarbij van groot belang. Zij zijn immers een belangrijke schakel tussen bewoners en regelingen. Ook de toegang tot ons ondersteuningsaanbod voor mensen met schulden gaan we verbeteren.

De Cliëntenraad Groningen constateert met ons dat niet alle minima gemakkelijk hun weg vinden naar onze inkomensondersteunende regelingen. Het advies dat wij kregen is om nog beter te kijken wat hiervan de oorzaken zijn. De leden van de Cliëntenraad hebben ons aangeboden hierover mee te denken, wij zijn blij met dit aanbod en gaan daar zeker gebruik van maken.

Ad 2. Jongeren 12-18 jaar

Ons aanbod om kinderen uit minimagezinnen mee te laten doen is breed:

Jeugdportfonds, Stichting Leergeld en het zwemvangnet, sinds dit jaar ook het Jeugdcultuurfonds. We zijn begonnen met het stimuleren van jongeren uit onze doelgroep om een bijbaantje te nemen. Het gaat hier allemaal om aanbod in de vrije tijd.

Wat nog ontbreekt, is ondersteuning rondom school en vervolgopleiding. Vanuit het onderwijs krijgen wij signalen dat jongeren tussen de 12 en 18 jaar uit gezinnen op of onder de armoedegrens vaak minder begeleiding van huis uit krijgen dan wenselijk is. Hierdoor hebben deze jongeren minder kansen dan hun leeftijdsgenoten. Zij kunnen hun talenten niet volledig benutten, het ‘afglijden’ tot een lager schoolniveau kan daarvan het gevolg zijn. In het najaar van 2015 zijn we gestart met een kleinschalige pilot huiswerkbegeleiding voor deze doelgroep. In 2016 willen we samen met het voortgezet onderwijs en de jongeren zelf bekijken wat zij nodig hebben aan ondersteuning als aanvulling en/ of intensivering van de ondersteuning door het RMC en Werk in Zicht. We willen op deze manier de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren, specifiek voor deze jongeren. Waar mogelijk zetten we ook in op het vergroten van de ouderparticipatie. We denken aan de inzet van studenten en ondernemers als rolmodellen.

Ad 3. Ervaringsdeskundigen

We hebben bij diverse armoedeprojecten erg goede ervaringen met het inzetten van ervaringsdeskundigen. Tot nu toe bedoelden we daar vooral (ex-) minima mee, die we onder meer inzetten om de toegankelijkheid van de inkomensondersteunende regelingen te vergroten. We willen de inzet van ervaringsdeskundige minima in 2016 uitbreiden. Maar ook binnen het aanbod ondersteuning zelfstandigen willen we meer inzetten op elkaar helpen, van elkaar leren. Daarbij vragen we succesvolle ondernemers aan te haken en hun (succes)verhalen te delen. Wij denken dat ondernemers als geen ander vanuit hun ervaring en met hun kennis de ondersteuning aan ZZP-ers op of onder de armoedegrens kunnen versterken. Dit kan zijn door eens mee te kijken, een keer advies te geven of wellicht als coach begeleiding te geven. ZZP-ers die vanuit deze begeleiding verder komen, kunnen dan weer anderen adviseren.

Ad 4. Zichtbaar verbinden

Op alle mogelijke vlakken verbinden we ons armoedebeleid met de stad en andersom. De ondersteuning van minima doen we niet alleen. Er zijn talloze burgerinitiatieven om elkaar te helpen, met prachtige resultaten. De opgave voor 2016 is dit meer zichtbaar te maken. Ter inspiratie voor mensen die nog niet aangehaakt zijn, om ervoor te zorgen dat we samen nog meer voor elkaar kunnen betekenen.

We krijgen signalen dat medewerkers in de tweedelijns zorg graag meer informatie en handvatten willen zodat zij beter om kunnen gaan met armoede bij hun cliënten. In 2016 willen we onderzoeken wat de behoefte precies is en waar we elkaar kunnen versterken. Een van de mogelijkheden is de inzet van ons trainingsaanbod 'Armoede onder de loep'. Ook de versterking van onze samenwerking met de WIJ-teams - kennisuitwisseling, het delen van ervaringen en 'best practices' – is daarbij van belang.

Wij vragen u in de raadscommissie Werk en Inkomen op 9 december 2015 ons voorstel voor de accenten armoedebeleid 2016 te bespreken. Uw reacties zullen wij meenemen in het uitvoeringsplan 2016.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Bijlage 1: waardering armoedeprojecten 2015 door deelnemers

Bijlage 2: deelnemersaantallen armoedeprojecten 2015

Bijlage 3: evaluatie adviseursteam kindpakket 'minima bellen minima'

Bijlage 1

De waardering van deelnemers

Naast het aantal minima dat wordt bereikt met de projecten is uiteraard de waardering van de deelnemers van belang. Tijdens de raadscommissie Werk en Inkomen in april 2015 heeft uw raad hier aandacht voor gevraagd. Vanaf 2016 gaan wij niet alleen kwantitatieve gegevens (zoals deelnemersaantallen) registreren maar ook structureel de waardering van deelnemers voor onze projecten en activiteiten monitoren. We willen dit zorgvuldig doen vanaf het begin van het jaar.

In 2015 hebben we voor de voorliggende 'Stand van zaken' informatie verzameld uit tussenrapportages van onze uitvoerders. Ook hebben we aan een aantal uitvoerders, waaronder de brugfunctionarissen, specifiek gevraagd naar de waardering van deelnemers. Bij de selectie van onderstaande 'quotes' hebben we dubbele informatie weggelaten (bijvoorbeeld 5 keer 'het fruit is heel goed'). Het gaat om gegevens van begin oktober 2015.

Vangnet

Brugfunctionarissen

Een directeur van een school:

"De brugfunctionaris heeft zijn nut reeds ruim bewezen. De brugfunctionaris is letterlijk een brug tussen huis/school/zorg. Veel zaken hebben de aandacht van de brugfunctionaris en daardoor kan school doen wat die moet doen zonder de ouders met hun problematiek in de kou te laten staan. Ook kan de brugfunctionaris de sleutel zijn voor ouders als het gaat om extra voorzieningen die zij zelf lastig kunnen vinden.

In het kader van armoedebestrijding en hulp voor minima-ouders met jonge kinderen is de brugfunctionaris een schakel die werkt en effectief is voor alle betrokkenen.

Kortom: handhaven!!!"

Een brugfunctionaris:

"Zelf heb ik tussen de 20 en 25 gezinnen kunnen bereiken. Zowel met advies als het aanvragen van de verschillende mogelijkheden uit het kindpakket. Door de gesprekken met ouders merk ik wat er mist. Ouders komen nu ook makkelijker bij mij om aan te geven waar zij tegenaan lopen. Dit kan soms een heel praktisch klein dingetje zijn dat wij als standaard beschouwen maar waar ouders tegenaan lopen. Denk bijvoorbeeld aan het kopen van pennen of stiften. Wanneer je in de schuldsanering zit zorgt die aankoop al voor minder eten of drinken die week. Maar het kan ook iets groters zijn zoals een goed bed voor een goede nachtrust of geld om te kunnen sporten."

Jeugdsportfonds

Een brugfunctionaris:

"Ik heb nu meerdere malen jeugdsportfonds aangevraagd voor kinderen. Dit is voornamelijk voor voetbal.

Er zijn wel meerdere ouders langs geweest met de vraag of hun kind ook kon sporten. Ik adviseer ouders eerst een proefles te doen voordat we de aanvraag doorzetten. Veel van deze kinderen leek een bepaalde sport leuk maar na een proefles was dit niet meer het geval. Zij gaan daarna op zoek naar een andere sport voor hun kind.”

Noodfonds voor gezinnen

Een brugfunctionaris:

“Een moeder vroeg mij over zwemlessen voor haar zoontje. Hij is nog maar 5 dus kan ook nog niet zwemmen via stichting Leergeld. Moeder is analfabeet dus kan zelf de informatie niet vinden. Ik bemiddel in haar geval met het zwembad.

Daarnaast heb ik het noodfonds gevraagd voor een gezin dat met z’n vijven door omstandigheden in een kleine studio is beland. Ze hebben geen ruimte voor een vast bed voor de kinderen waardoor zij op een los matras slapen dat in de ochtend weer rechtop tegen de wand wordt geplaatst.

Naar aanleiding van een gesprek met moeder hebben we bedacht dat een slaapbank misschien de oplossing is. Hiervoor hebben wij het noodfonds aangevraagd. Zowel ouders als kinderen zijn erg blij met deze oplossing.”

Fietsen

Een brugfunctionaris:

“Ik heb voor 5 kinderen de fiets aangevraagd. Deze zijn allemaal geleverd. De kinderen en ouders zijn hier erg blij mee. Ze zijn ook tevreden dat ze de fiets kunnen ruilen wanneer hun kind te groot is geworden voor de oude fiets.

De fietsaanvragen gaan nu via stichting Leergeld. Ik informeer ouders nu hoe zij zich daarbij kunnen aanmelden. Wanneer dit lastig is help ik ze hierbij.”

Zwemvangnet

Een brugfunctionaris:

“Ik loop aan tegen de zwemles vanaf 6 jaar. Sommige kleuters zijn al groot en goed ontwikkeld voor hun leeftijd. Veel ouders, vooral buitenlandse ouders, vinden alle wateren in Nederland maar gevaarlijk. Zij willen hun kind zo snel mogelijk op zwemles zodat die zich kan redden”.

Fruit

“Fruit was gisteren groot succes tijdens de Activiteitenmiddag in de Speeltuin in Vinkhuizen. We hebben al het fruit gesneden en in schalen in de pauze op tafel gezet. Het was na afloop allemaal op. Er waren 62 kinderen die met veel plezier fruit aten.”

Peuterscholen:

“We zijn heel tevreden over de fruitbezorging. Heerlijk fruit en ruim voldoende!!”

“Onze ervaring is dat de hoeveelheid meer dan genoeg is. 2 Soorten fruit werkt ook goed omdat we merken dat kinderen bij minder keuze eerder geneigd zijn iets anders ook te gaan proeven”.

“Bij ons op het brugwachtertje verloopt het prima een goede bezorging met informatie.”

Basisscholen:

“Het loopt uitstekend. Goed en fris fruit wij zijn er blij mee. En de ouders ook.”

“Hier zijn de kinderen er erg blij mee en de juffen ook ,wij kijken er naar uit wat we krijgen elke week.”

“De bezorging is prima! Wel vinden we het jammer dat de variatie per week wat beperkt is. Bv de eerste week hadden we appels en nectarines, er waren een aantal kinderen die geen nectarines lustten, dan blijven alleen de appels nog over. Wij hadden hiervoor het volgende idee, we zitten net als andere wijken met meerdere speelscholen in de wijk, misschien is mogelijk om op bv in beijum op de Wigwam appels en bananen te brengen en op de Honingboom nectarines en peren en dan kunnen we het onderling uitwisselen.”

“De fruit bezorging is helemaal top! De ouders en wij zelf ook zijn enthousiast. Fruit wat over blijft delen wij uit aan de ouders.”

” De fruitbezorging gaat prima, iets meer variatie per keer (nu 2) zou leuk zijn. “

Laptopregeling

Een brugfunctionaris:

“Waar ik met ouders op moment tegen aanloop is de aanvraag voor computers. Veel ouders hebben thuis een computer die het niet of nauwelijks doet, denk aan 10 minuten voor het opstarten alleen al. Op school bieden wij veel programma’s, zoals Ambrasoft, aan waardoor een kind thuis verder kan leren. Ook moet je om zaken te regelen tegenwoordig een computer hebben. Wanneer ik ouders het formulier mee geef voor de bijstand van een kapotte computer krijgen zij te horen dat het niet het goede formulier is. Zij krijgen dan een nieuw formulier voor de aanvraag van een laptop voor hun kind. Deze regeling is alleen voor een kind dat naar de middelbare school gaat, wat niet opgaat voor de kinderen bij ons op school.

Daarnaast hebben niet alle ouders al 5 jaar lang een inkomen van 110% van de bijstandsnorm. Sommigen zijn vorig jaar in de armoede beland en moesten alles verkopen of achter laten. Zij kunnen een computer niet veroorloven. Voor deze ouders is er nu niks.”

Vliegwiel

Verhaal van een deelnemer aan de training tot inspiratiecoach (Buro Cato), september 2015:

“...en toen zag ik de uitnodiging voor de training tot inspiratiecoach voorbijkomen... in gedachten ga ik terug naar Let's Gro, waar ik voor het eerst kennismakte met Cato [van Buro Cato]. Mijn interesse was gewekt en ik nam deel aan de trainingen die volgden. Tot afgelopen dinsdag. Het klopte, ik was toe aan beweging en aan de laatste puntjes op de i wat betreft mijn eigen ontwikkeling. Vol enthousiasme maak ik een afspraak. Onderweg naar

Cato vraag ik me af wat het voor mij betekent om mee te doen. En het antwoord dat erop volgde is; meedoen hieraan, betekent voor mij dat ik vragen durf te stellen aan de ander. En dat ik klaar ben om gezien te worden. Dit en het verhelderende gesprek dat daarna volgde aan tafel met Cato, maakt dat ik zin heb om in te stappen, wetende dat dit me verder zal brengen omdat ik wil leren hoe ik mijn talenten kan inzetten en ook de ander daarbij kan helpen. “

Uit de Nieuwsbrief van naaiatelier Van Hulley:

*Onze **Elheme** volgt de opleiding BBL2 administratief medewerker. En heeft gelijk een mooie baan als administratief medewerker bij Noorderlink. Mooi hoor!*

*Dan de ambitieuze **Shahrazed**: zij is begonnen met het voorbereidende jaar voor HBO/WO. Na dit jaar zou ze graag Sociaal Juridische Dienstverlening willen studeren. Super toch?!*

*Nog zo'n ondernemende vrouw: **Huda**. Zij is bezig haar eigen naaiatelier op te zetten in Roden! Ze werkt inmiddels al zelfstandig in een winkel op een hele mooie plek!*

Vodo050 (voor ondernemers, door ondernemers 050 – extra begeleiding voor ondernemers in zwaar weer)

Een deelnemer:

“wat het mij heeft opgeleverd:

- Groeimogelijkheden door combinaties van opgedane inzichten in eigen kwaliteiten, kostenberekening en tijdsbesteding
- Praktische vaardigheden door workshops over bijv. LinkedIn, verkoop en onderhandelen”

Schuldpreventie Geld in de klas

Uit de evaluatie:

De training in zijn geheel is door leerkrachten als goed beoordeeld. De kinderen hebben voldoende geleerd en de interactie met leerlingen was goed. Ze hebben gewerkt en nagedacht over hoe om te gaan met geld. Veel opgestoken!

Schuldpreventie MoneyWays

“De docenten geven allen aan dat de lessen interactief en afwisselend gevonden te hebben en dat de leerlingen dit ook zo ervaren hebben. Vooral de persoonlijke verhalen van de peer educators en de band die zij met de leerlingen opbouwen maakt dat de lesstof en de thematiek goed aansluiten bij de belevingswereld van de jongeren. De opdrachten sloten bij alle niveaus (praktijk, vmbo, havo, vwo) aan bij het niveau van de leerlingen”

Schuldpreventie –nieuwe methodieken

Beide interactieve theatervoorstellingen voor ouders en/of kinderen werden zowel door ouders, leerlingen als docenten als positief, leerzaam en herkenbaar genoemd. Moeilijk onderwerp als geld en schulden worden op een luchtige manier met veel humor bespreekbaar gemaakt.

Bij deze methodiek wordt een gastles op poëtische wijze verzorgd door de stadsdichter. Hierbij wordt poëzie verbonden met financiële educatie. Deze methodiek is goed ontvangen door leerlingen en leerkrachten. Leerlingen hingen aan de lippen van de stadsdichter en hebben allemaal een gedicht gemaakt over (omgaan met) geld.

Stadsoogst (ondersteuning ondernemers in zwaar weer)

Reacties van deelnemers:

“De nieuwe energie die ik gekregen heb heeft mij nieuw opdrachtgevers opgeleverd”

“De trainingen gaven mij nieuwe inzichten in het ondernemen”

“Ontzettend leuk en waardevol om medeondernemers te leren kennen en ervaringen te delen”

“Mijn problemen met de fiscus zijn inmiddels helemaal opgelost”

“Enorm waardevol om verbonden te worden in een groot en nieuw netwerk”

Verbinding

Weggeefkasten

Een brugfunctionaris:

“In de hal van de school staat nu de weggeefkast. Ouders en kinderen kunnen hier speelgoed, boekjes en kinderkleding inleggen die zonde zijn om weg te gooien terwijl een ander dat goed zou kunnen gebruiken. Deze kast loopt erg goed. Elke dag zie je wel een aantal ouders en kinderen bij de kast staan”.

Treslinghuis:

“De weggeefkast is nu al een succes. Hij staat in het Treslinghuis in de hal bij de ingang, laagdrempelig en iedereen loopt er langs. Elke dag verandert het aanbod in de kast, dus het wordt al opgepikt door de bewoners en bezoekers.”

Basischolen:

“Wat een prachtige kast! Bedankt!! Tineke, ik stuur een foto zodra hij gevuld is. “

“Donderdagmorgen 3 september om 8.30 uur is de kast in het bijzijn van peuters/leerlingen en ouders van school en de peuterspeelzaal geopend.

Onder luid applaus hebben de oudste leerling, de jongste leerling van school en een peuter van de peuterspeelzaal Pinokkio de kast geopend, door middel van het doorknippen van een lint. Daarna mocht uit elke groep één leerling een stuk speelgoed of kleding in de kast leggen. De volgende dag werd De Weggeefkast officieel vrijgegeven voor gebruik. We hebben voor leerlingen en ouders wat spelregels opgesteld voor het gebruik van de kast o.a. maximale inleg per week is 3 stuks en maximale mag per week 1 stuk meegenomen worden, leerlingen mogen alleen onder begeleiding van een volwassene spullen in de kast leggen en er iets uithalen. Twee ouders hebben het beheer over de kast en zijn in de eerste instantie het aanspreekpunt.

De kast is voor sommige jonge leerlingen erg spannend en aantrekkelijk, ze denken dat het een pik-in-kast is ;-). Het gebruik van de kast staat op onze school nog in de kinderschoenen, we moeten het de tijd geven en indien nodig aanpassingen in regels etc. doen. ”

Training Armoede dichtbij

In de evaluatie geven bijna alle trainers aan de training goed en bruikbaar te vinden. Leuk om dit met zo'n diverse groep te kunnen doen en deze kennis te gaan verspreiden. De groep had nog groter en breder gekund. Het zou goed zijn om de trainingen te starten met een aantal groepen, zoals Werk en Inkomen (medewerkers klantcontact), WIJ-teams, brugfunctionarissen en vervolgens de teams van deze scholen.

Een trainer:

Leuk! Eerste training wordt gegeven. – Wij-team Oosterpark

Bijbanenproject

Een deelnemer/ambassadeur met bijbaan:

“Wat toch kleine dingen veel kunnen veranderen!”

Bijlage 2: verwachting deelnemersaantallen armoedeprojecten 2015

Verwachting

De projecten in het uitvoeringsplan armoedebeleid 2015 zijn niet tegelijk gestart. Sommige projecten liepen door vanuit 2014, waarvan een deel is afgerond en een deel nog niet. Andere projecten zijn pas net gestart. Door deze fasering hebben we met de uitvoerders niet één datum afgesproken voor de (eind)rapportage van hun project(en). We hebben de afgelopen periode opgehaald hoeveel deelnemers er tot nu toe in 2015 waren. Dit hebben we geëxtrapoleerd tot het eind van het jaar. We geven in deze bijlage dan ook een *verwachting* van het aantal mensen dat wij in 2015 bereiken.

Dubbeltellingen

De gegevens van alle projectuitvoerders samen, geven ons geen inzicht in het aantal individuen dat wij met onze totale inzet bereiken dit jaar. Dit komt doordat we dubbeltellingen niet kunnen voorkomen. Zo kan een kind meedoen aan het zwemvangnet én het Jeugd sportfonds én de spelcontainers. Dit kind tellen we bij alle drie deze activiteiten mee. De enige manier om dubbeltellingen te voorkomen is van alle deelnemers aan onze projecten het BSN centraal (bij de gemeente) te registreren.

Vangnet

Kinderen

Er wordt veel gebruik gemaakt van de regelingen die er zijn. De verwachting is dat in 2015 circa 2.800 kinderen ondersteuning ontvangen via stichting Leergeld (1.100), het Zwemvangnet (550), Jeugd sportfonds (1.010) en/of het Jeugd cultuurfonds (145). Het werkelijke aantal kinderen dat we bereiken via de regelingen is lager dan 2.800 omdat sommige kinderen van meer dan één regeling gebruik maken.

Met onze steun krijgen circa 5000 kinderen fruit op school en hebben via het project gezonde voeding bijna 1.000 kinderen kunnen genieten van gezonde voeding in de vorm van ontbijt of lunch op school.

Er zijn 600 sets sportkleding op verschillende scholen beschikbaar gesteld, zodat alle kinderen kunnen meedoen aan de gymlessen. Ook hebben gezinnen 500 vouchers voor tweedehands kledingstukken voor kinderen via de Stadspas ingezet en hebben we 700 tweedehands kinderfietsen verstrekt.

Er zijn op 15 scholen brugfunctionarissen actief, zij helpen ouders om de juiste wegen naar ondersteuning te vinden. Met het project fietsenklus, waarbij kinderen onder begeleiding leren om hun fiets te repareren, worden jaarlijks circa 1000 kleine en 500 grote fietsenklussen verricht. Het belteam van Minima bellen Minima heeft in de eerste helft van het jaar 1200 gezinnen voorgelicht over de regelingen van het kindpakket.

Volwassenen

De Voedselbank heeft in 2015 zo'n 2.000 klanten, Resto van Harte ontvangt dit jaar circa 2.500 gasten. Humanitas ondersteunt in 2015 ongeveer 400 mensen bij de thuisadministratie. Toentje draait met 30 vrijwilligers en levert 700 kratten groente voor de Voedselbank.

Vlieg wiel

In het kader van de schuldp preventie zijn verschillende projecten uitgevoerd. Hiermee zijn vele jongeren en volwassenen bereikt door middel van gastlessen, theatervoorstellingen en zijn in samenwerking met Nibud 1000 Nibud agenda's verspreid. Ook zijn 50 leerlingbegeleiders/mentoren getraind. De inspiratiegroepen van Cato hebben in 2015 circa 120 deelnemers begeleid. De Humanitas taalcoaches begeleiden 400 deelnemers.

De pilot Goede Gieren/ innovatieve schuldhulpverlening is eind augustus gestart, het streven is om 10 mensen te begeleiden.

Verbinding

Stadjerspas.nl is gegroeid tot circa 8000 deelnemers in 2015. Meer dan 40 kleine bedrijven bieden op eigen kosten kortingen aan. Met steeds meer grotere bedrijven en organisaties worden samenwerkingsverbanden gevonden in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

Voorbeelden hiervan zijn Pathé, FC Groningen en Jumbo supermarkten.

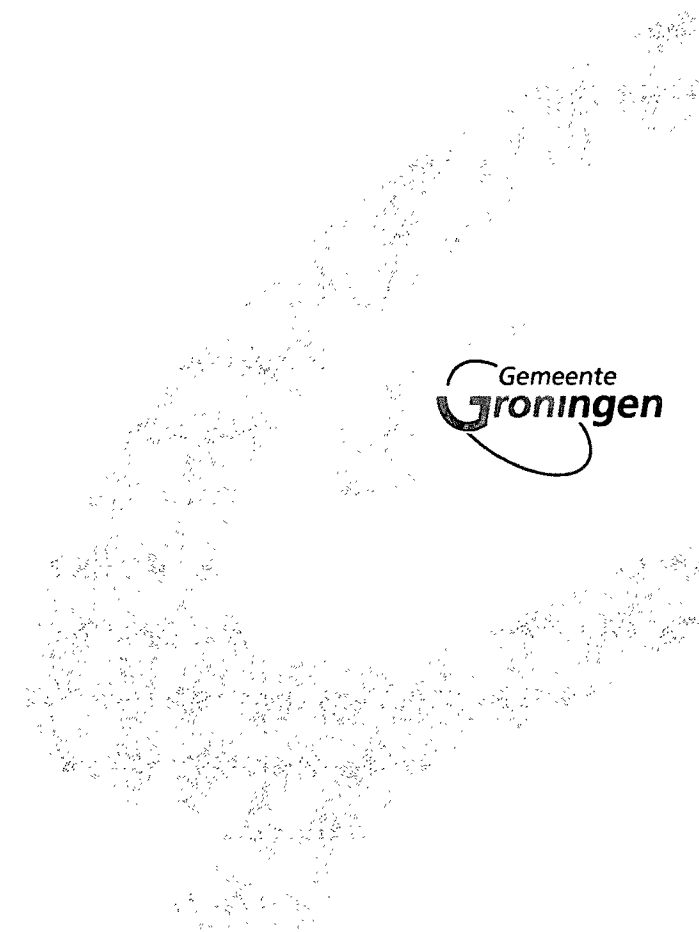
Tijdens Let's Gro staan 18 programmaonderdelen in het teken van armoede.

Veenbrand organiseert in december een manifestatie op de Vismarkt om de bewustwording van het bestaan van armoede bij Stadjers te vergroten.

Minima bellen minima

Evaluatie adviseursteam Kindpakket

Minima bellen minima

Evaluatie adviseursteam Kindpakket

Klaas Kloosterman

Onderzoek en Statistiek Groningen, oktober 2015

<http://www.os-groningen.nl/>

Onderzoek en Statistiek Groningen heeft als kernactiviteiten instrumentontwikkeling voor en uitvoering van beleidsgericht onderzoek, het toegankelijk maken van grote hoeveelheden data uit verschillende bronnen, gegevensanalyse, projectevaluatie en dienstverlening bij overheidsmarketing.

Inhoud

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	5
1. Inleiding	8
2. Opzet van het adviseursproject Kindpakket	9
2. Het Kindpakket en de doelgroep	12
2.1 Beschrijving van de doelgroep	12
2.2 Het Kindpakket	13
3. Resultaten	16
3.1 Leeftijdscategorie 0 t/m 3 jaar	16
3.2 Leeftijdscategorie 4 t/m 6 jaar	17
3.3 Leeftijdscategorie 7 t/m 12 jaar	18
3.4 Leeftijdscategorie 12 t/m 17 jaar	18

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

Een op de vijf kinderen komt uit een minimagezin. Voor deze gezinnen en hun kinderen zijn een aantal regelingen ontwikkeld (het Kindpakket). Veel gezinnen kennen die regelingen niet of slecht en maken er dan ook geen gebruik van.

In de periode november 2014 tot en met juli 2015 zijn ruim 1.200 minimahuishoudens met kinderen telefonisch voorgelicht over de regelingen binnen het Kindpakket. Het adviseursteam dat deze voorlichting verzorgde, bestond uit ervaringsdeskundigen: (ex-)bijstandsgerechtigden met een werkervaringsplaats bij de gemeente Groningen.

Er is gekozen om met (ex-)bijstandsgerechtigden te werken in dit adviseursteam omdat we denken dat zij zich als ervaringsdeskundigen goed kunnen verplaatsen in de doelgroep, dat ze goed weten wat er speelt aan problematiek en dat ze de goede toon kunnen vinden om de doelgroep aan te spreken.

In Groningen wonen ongeveer 3.500 minimahuishoudens met minimaal één kind jonger dan 18 jaar. Voor dit project werd onder minimahuishouden verstaan: een huishouden met minimaal één persoon met een bijstandsuitkering. Twee derde van deze huishoudens is een eenoudergezin. Onder de minimagezinnen komen huishoudens met een niet Nederlandse achtergrond gemiddeld genomen bijna tien keer vaker voor dan Nederlandse huishoudens.

Bereik van het adviseursteam

Het adviseursteam wilde zoveel mogelijk minimahuishoudens bereiken met haar telefonische voorlichting. Bij veel huishoudens lukte dit niet omdat mensen hun telefoon niet opnemen (bij een onbekend anoniem telefoonnummer: 450 huishoudens) of omdat er geen (correct) telefoonnummer bekend was (1.300 huishoudens).

Bij het merendeel van de huishoudens zonder 'werkend' telefoonnummer is bij de mensen thuis aangebeld om toch een telefoonnummer te bemachtigen, waarna deze huishoudens alsnog door het adviseursteam werden gebeld. Dat leverde nog eens 89 extra geslaagde telefoontjes op (gesprekken waarbij voorlichting werd gegeven).

Uiteindelijk zijn 2.633 huishoudens gebeld door het adviseursteam (tabel 1). Van deze huishoudens namen 450, ook bij herhaalde pogingen, de telefoon niet op. Bij 918 huishoudens bleek het telefoonnummer niet te kloppen (men kreeg een onbekende aan de lijn). 1.265 keer kreeg het adviseursteam wél de juiste persoon (of zijn/haar partner) te spreken. Met 1.206 huishoudens is daadwerkelijk over het Kindpakket gesproken. Met 59 (wel telefonisch bereikte) huishoudens is niet over het Kindpakket gesproken, waarschijnlijk hebben zij aangegeven daar geen behoefte aan te hebben.

Inhoud van de gesprekken

De gesprekken van het adviseursteam met de minimahuishoudens richtten zich op vier punten:

1. Is de doelgroep op de hoogte van de regelingen binnen het Kindpakket?
2. Maakt de doelgroep gebruik van die regelingen?
3. Zo nee, gaan minima ze na de gegeven voorlichting van het adviseursteam wel gebruiken?
4. Hoe oordeelt de doelgroep over de regelingen binnen het Kindpakket waarvan ze al wel gebruikmaakten.

Het vierde onderdeel – het oordeel over de regelingen – kwam tijdens de gesprekken te weinig aan bod om daar echt conclusies aan te kunnen verbinden. De reden voor dit te weinig aan bod komen, had vooral te maken met het feit dat de voorlichting zoveel tijd in beslag nam: "Als je het hele gesprek (het voorlichten over regelingen) al gehad hebt, is de koek op. Mensen zijn dan wel klaar."

Gebruik van de regelingen van het Kindpakket

Gemiddeld genomen maakt ongeveer een derde van de doelgroep gebruik van de voor hen bedoelde regelingen. Als huishoudens zijn voorgelicht door het adviseursteam, geeft ongeveer 90% van de huishoudens (die nog geen gebruikmaakten van regelingen) aan dit alsnog te gaan doen.

Allochtone gezinnen maken een vergelijkbaar gebruik van het Kindpakket als gezinnen met een Nederlandse achtergrond.

Eenoudergezinnen maken ongeveer 1.25 keer zoveel gebruik van het Kindpakket als gezinnen met twee ouders.

Huishoudens met kinderen in de leeftijd van 0 t/m 3 jaar

Van de regelingen voor kinderen tot en met drie jaar zijn het gratis lidmaatschap van de Openbare Bibliotheek en de regeling VVE door ruim de helft van huishoudens aangevraagd. Van 'Kinderkleding' maakt slechts 14% gebruik. Redenen voor het beperkte gebruik zijn: onbekendheid met de regeling en teveel aan geregeld in verhouding tot wat het oplevert. Van diegenen die nog geen gebruik maakten van deze drie regelingen zei ongeveer 90% dat ze dat na de gegeven voorlichting zeker van plan waren te gaan doen. Die intentie spraken ook de ouders in de andere leeftijdsgroepen in dezelfde mate uit.

Huishoudens met kinderen in de leeftijd 4 t/m 6 jaar

Van deze regelingen worden vooral de Bibliotheek (72%) en de TOS-regeling (54%) goed gebruikt. Minder bekend zijn de regelingen Kinderkleding en Fietsregeling.

Huishoudens met kinderen in de leeftijd 7 t/m 12 jaar

Ook hier veel gebruik van het gratis lidmaatschap van de Openbare Bibliotheek. Kinderkleding en Fietsregeling zijn minder bekend. Ook hier geldt dat ouders die nog geen gebruikmaken zeggen dit alsnog te gaan doen.

Het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds en het Zwemvangnet constateren inderdaad een behoorlijke stijging in aanvragen.

Van de voorziening 'Jimmy 's' waar oudere kinderen en pubers terecht kunnen voor advies over allerlei zaken, maakt geen van de kinderen gebruik. Voor zover bekend bij de ouders dan.

Huishoudens met kinderen in de leeftijd 13 t/m 17 jaar

Gemiddeld genomen worden regelingen binnen deze leeftijdscategorie iets minder gebruikt. Volgens de ouders wordt van Jimmy's en de Chat site voor jongeren met schuldenproblematiek vrijwel geen gebruikgemaakt.

Adviseursteam

De leden van het adviseursteam kijken met voldoening terug op de periode waarin zij minima wegwijs maakten binnen het Kindpakket:

"Een van de beste werkervaringsplekken die je maar kan verzinnen. En dat blijkt ook wel omdat vrijwel iedereen is doorgestroomd naar een baan. Dat je vanuit een grote afstand tot de arbeidsmarkt zoiets kan doen, is ook vrij uniek."

De meeste leden van het team zijn inderdaad uitgestroomd naar een betaalde baan, al dan niet op tijdelijke basis of via een uitzendbureau. De begeleiding van het adviseursteam was inhoudelijk (kennisoverdracht regelingen), procesmatig (gesprekstraining) en begeleidend (van een werkervaringsplaats proberen door te stromen naar betaald werk).

"Vanaf het begin had je het gevoel dat je hier heel serieus werd genomen, o.a. door de begeleiding van het team. Zij hebben zoveel hart voor de zaak om je ook echt verder te helpen. Een deel van het succes van dit project is zeker te danken aan hun betrokkenheid."

Ook onderling ontstond een hechte band onder de medewerkers:

"De sfeer was heel bijzonder, onder elkaar ook. Met z'n allen de schouders eronder. Als iemand het even moeilijk had: 'Hé, zullen we even

gaan roken? De sfeer was heel goed. Achteraf besef je hoe bijzonder dat was."

Conclusies en aanbevelingen

1. Veel minimagezinnen zijn niet of slecht op de hoogte van de regelingen binnen het Kindpakket. Zij maken dan ook geen gebruik van die regelingen.

De mensen die zijn gebeld of voorgelicht door het adviseursteam, geven in ruime meerderheid aan dat ze, nu ze zijn voorgelicht, wél gebruik gaan maken van die regelingen.

Aanbeveling 1

De methodiek van het adviseursteam, het telefonisch voorlichten van minima door ervaringsdeskundigen, (ex-)bijstandsgerechtigden is veelbelovend en kan ook ingezet worden om álle minima (ook de huishoudens en alleenstaanden zonder kinderen) voor te lichten over inkomensondersteunende maatregelen. Een dergelijk project, onder de naam Serviceteam, is ondertussen opgestart.

Aanbeveling 2

Het verdient aanbeveling om vast te stellen in hoeverre huishoudens die na de telefonische voorlichting aangeven wél gebruik te gaan maken van het Kindpakket, dit ook daadwerkelijk gaan doen. Een eerste oriëntatie laat inderdaad een stijging in het gebruik zien, maar dit moet nader worden onderzocht.

2. Het is niet gelukt alle minimahuishoudens voor te lichten over het Kindpakket. Van ongeveer 400 huishoudens is geen telefoonnummer bekend. Van ruim 900 huishoudens klopt het bij de gemeente bekende nummer niet (meer). Een behoorlijk aandeel van de minima (450 huishoudens) neemt (een hen onbekend nummer) niet op.

Aanbeveling 3

Om goed met klanten te kunnen communiceren is het voor de

gemeente wenselijk om over een zo accuraat mogelijk telefoonbestand te beschikken.

3. De doelgroep, minimagezinnen met kinderen, geeft aan dat ze de manier van het telefonisch voorlichten door ervaringsdeskundigen over het algemeen als prettig ervaart.
4. De leden van het adviseursteam geven aan dat ze hun werkervaringsplek als heel betekenisvol en zinvol ervaren. Betekenisvol in de zin dat ze met een redelijke mate van zelfstandigheid goed werk leveren, zinvol in de betekenis dat het merendeel van de leden van dit team tijdens of kort na dit project is uitgestroomd naar betaald werk.

1. Inleiding

Zowel landelijk als in Groningen zien we vanaf 2010 een forse stijging van het aantal minima. Van alle schoolgaande kinderen komt een op de vijf (20%) uit een minimahuishouding. In een aantal wijken/buurtten ligt dit percentage nog hoger. Een onwenselijke ontwikkeling, vindt het stadsbestuur van Groningen. Om kinderen uit minimagezinnen zo weinig mogelijk hinder te laten ondervinden van de financiële situatie van hun ouders, kunnen deze kinderen gebruikmaken van een aantal regelingen en voorzieningen. Deze regelingen vormen samen het Kindpakket.

Uit eerder onderzoek¹, maar ook in de dagelijkse praktijk blijkt dat veel minima geen, of slechts gedeeltelijk gebruikmaken van de voor hen bestemde regelingen. Onbekendheid met regelingen en onbekendheid met de wijze waarop regelingen kunnen worden aangevraagd, lijken een belangrijke rol te spelen bij het niet-gebruik.

Groningen kent al een paar jaar het gebruik om samen met minima armoedebeleid te ontwikkelen,² nu kiest de gemeente ervoor om (ex-) bijstandsgerechtigden in te zetten om minimahuishoudens met kinderen voor te lichten over het Kindpakket. Dat voorlichten door deze ervaringsdeskundigen gebeurt door mensen thuis te bellen. Indien nodig, volgt daarop een huisbezoek en/of doorverwijzing naar een instantie als het STIP.

In de periode november 2014 tot en met juli 2015 heeft dit adviseursteam contact gezocht met minimahuishoudens met in ieder geval één gezinslid jonger dan 18 jaar. Het adviseursteam werd gevormd door (ex-) bijstandsgerechtigden die gedurende dit project via een werkervaringsplaats aan de gemeente waren verbonden.

¹ http://www.os-groningen.nl/images/stories/rapport/Ongebruikte_rechten.pdf

² http://www.os-groningen.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=188

Onderzoek en Statistiek Groningen is gevraagd het gebruik van het Kindpakket te evalueren. Een aantal vragen staan daarbij centraal:

1. In hoeverre is de doelgroep op de hoogte van de regelingen binnen het Kindpakket?
2. In hoeverre maakt de doelgroep gebruik van de regelingen afkomstig uit het Kindpakket?
3. Gaan minima anders over het gebruik van de regelingen denken na de voorlichting door het adviseursteam?
4. Hoe beoordeelt de doelgroep de regelingen binnen het Kindpakket?

Onderstaande rapportage geeft een antwoord op de bovenstaande vragen. Daarbij maken we gebruik van de registratie van het adviseursteam. Aanvullend daarop hebben we diepte-interviews gehouden met drie medewerkers van het adviseursteam. Zij kleuren vanuit hun dagelijkse ervaringen met het bellen het beeld dat ontstaat vanuit de bestandsanalyse van de registratie van het adviseursteam, verder in.

Leeswijzer

We beginnen met een beschrijving van het Kindpakket en de doelgroep voor wie de regelingen bedoeld zijn.

Vervolgens geven we een antwoord op de vier hierboven gestelde vragen.

2. Opzet van het adviseursproject Kindpakket

Vanaf 1 januari 2014 heeft de Gemeente Groningen één digitaal loket³ waar alle regelingen en voorzieningen voor mensen met een minimuminkomen bij elkaar zijn gezet. Ook de regelingen die vallen onder het Kindpakket, zijn hier terug te vinden.

De praktijk leert dat minima vaak niet op de hoogte zijn van de regelingen en voorzieningen van het minimaloket. Of wel op de hoogte zijn, maar er weinig mee doen. Omdat ze het vaak ingewikkeld vinden die regelingen aan te vragen, of omdat ze bezig zijn met 'overleven'. Vragen als: "Hoe geef ik mijn kinderen te eten? Hoe betaal ik de tandartsrekening, hoe kom ik aan luiers, tandpasta, een bril voor mijn kind?" zijn aan de orde van de dag. Deze gedachten belemmeren de ouders vaak verder te kijken dan de dag van vandaag.

Pilot Kindpakket

In november 2013 ging de 'pilot Kindpakket' van start in de wijken Selwerd en Paddepoel. Er werden tachtig individuele gesprekken gevoerd met ouders over hun situatie als minimagezin. De pilot leidde tot twee duidelijke conclusies:

- de helft van de minimagezinnen met kinderen kan niet rondkomen van hun inkomen,
- ouders met een minimuminkomen zijn vaak niet goed geïnformeerd over de regelingen en voorzieningen. Ook weten ze vaak niet waar ze ondersteuning en begeleiding kunnen krijgen bij het aanvragen ervan.

³ <http://gemeente.groningen.nl/minimaloket>

Adviseursproject Kindpakket

De uitkomsten uit de pilot waren aanleiding een voorlichtingsproject te starten om de groep minimaouders te informeren over die regelingen die specifiek op hen (en vooral voor hun kinderen) van toepassing zijn, de regelingen uit het Kindpakket. Twee onderscheidende kenmerken karakteriseren dit project:

1. de informatie aan minimagezinnen gebeurt mondeling en op individuele basis (door middel van een telefoongesprek)
2. de informatie wordt overgedragen door een 'ervaringsdeskundige', iemand die tot voor kort ook in een uitkerings situatie vertoefde.

De gedachte achter deze uitgangspunten is dat een individuele voorlichting door iemand die uit eigen ervaring kan spreken én de taal van de doelgroep spreekt, het meest effect zal sorteren.

Aanpak van het project

Binnen het project hebben vijftien uitkeringsgerechtigden na een selectieprocedure een werkervaringsplaats met behoud van uitkering aangeboden gekregen van de gemeente Groningen. Sommigen hebben jaren geen betaald werk verricht, vier medewerkers zijn alleenstaande moeder. Allemaal hebben ze een MBO- of HBO-achtergrond. Het zijn kritische, creatieve en meedenkende werkers.

Werkwijze

Het eerste contact tussen de adviseur en de ouder is telefonisch. Tijdens het telefoongesprek wordt uitgelegd waar het gezin voor in aanmerking kan komen. Wat er allemaal in het Kindpakket zit. En hoe en waar de ouder de voorzieningen zou kunnen aanvragen. Tijdens het gesprek wordt verwezen naar het 06-nummer van het Kindpakket en de steunpunten (STIP) in de wijken.

Huisbezoek

Als blijkt dat een gesprek door de telefoon moeilijk verloopt, wordt een huisbezoek gepland. Een reden kan zijn: allochtone afkomst, lage opleiding, teveel achtergrondgeluid of een slechte telefoonlijn. Twee van de adviseurs gaan dan op huisbezoek. Voordat het bezoek plaatsvindt, wordt afgestemd met het sociaal wijkteam (WIJ).

Na drie belpogingen en nog geen contact, wordt door de adviseurs bij de ouders thuis aangebeld. Als er open wordt gedaan, wordt gevraagd naar de juiste contactgegevens, waarna er later in de week wordt teruggebeld. Ouders die niet open doen, krijgen een flyer in de brievenbus met daarop de contactgegevens van het adviseursproject Kindpakket.

Ervaringen van de ouders met deze methodiek

De adviseurs hebben ervaring en affiniteit met de doelgroep. Ze kunnen zich inleven in de ouders die ze aan de telefoon spreken. Een citaat is daarbij veelzeggend: *“Ik ben nog nooit zo goed te woord zijn gestaan door een ambtenaar van de gemeente Groningen.”*

Een van de adviseurs formuleert het als volgt:

“Ze reageerden meestal enthousiast, je komt met positief nieuws, dat kreeg je ook vaak teruggekoppeld. Er zijn best wel veel mensen die dingen niet weten. Die kun je daar heel blij mee maken!”

“Vrijwel altijd zijn mensen positief. Een enkele keer hoor je: ‘Ja hoor, jullie bij de gemeente hebben makkelijk praten...’. Als wij dan vertellen dat we in hetzelfde schuitje hebben gezeten als zij, en dat we dit werk doen, ook om aan onze eigen situatie te werken, draaien ze heel hard bij. Daar hebben ze veel respect voor en de toon is gelijk anders.”

Ervaringen van de adviseurs

De adviseurs zijn graag aan het werk. Ze ervaren dat er vertrouwen is in hun eigen kunnen. Ze voelen ruimte om hun kwaliteiten te ontdekken en deze uit te proberen. Administratieve, planmatige en organisatorische taken worden door het team aangepakt. Bij het werkoverleg is een adviseur de voorzitter en een ander de notulist. Adviseurs wijzen elkaar op hun verantwoordelijkheden en geven elkaar waar nodig feedback. Er hangt een ongedwongen werksfeer.

Aan het eind van het project is uitgebreid gesproken met drie adviseurs over de door hen opgedane ervaringen. Wij vroegen hen onder meer of ze een idee hadden waarom veel ouders zo weinig gebruikmaken van de voor hen bestemde regelingen.

“Als ouder moet je veel tijd en energie steken in het uitzoeken hoe regelingen werken, waar je moet aanvragen. Veel ouders kunnen dat niet opbrengen. En je moet soms ook nog inzage geven in je hele administratie. Dat ligt gevoelig. Een wildvreemde die je financiën inspecteert en die vervolgens bepaalt of jouw kind recht heeft op een fiets.”

Een andere adviseur vult aan:

“Regelingen zijn vaak best wel ingewikkeld. Ingewikkeld in de zin van: voor wie gelden ze precies? Hoe moet je ze aanvragen? Bij wie (welk loket) moet je ze zijn? Daar komt bij dat al die aspecten regelmatig veranderen. Regelingen worden net even anders, krijgen een andere naam. Moeten op een andere manier worden aangevraagd. Als wij het al niet 100% weten. Medewerkers van SoZaWe niet. Ga er dan maar vanuit dat minima het spoor helemaal bijster zijn.”

De vraag is wat ouders doen met de aangeboden informatie

“De meeste mensen zijn toch wel aangenaam verrast door wat ze van ons te horen krijgen. Ongeveer de helft van de gezinnen maakt gemiddeld

genomen gebruik van de voor hen bestemde regelingen. Van de gezinnen die geen gebruik maken van die regelingen, zeggen negen van de tien na een gesprek met ons dat ze dat in de nabije toekomst wel zullen gaan doen.”

En is dat ook het geval?

“Daar zal nog naar moeten worden gekeken. Zeggen iets te doen en daadwerkelijk iets doen zijn twee verschillende dingen. Wat je wel tegenkomt, is dat mensen ja zeggen, maar als je ophangt, doen ze er niks mee. Vaak spelen psychische factoren een rol. Je merkt het bij nazorg, bel je twee weken later op: ‘Ja sorry, ben het helemaal vergeten...’ Zeg ik: ‘U hoeft zich niet te verontschuldigen, het is voor u.’ Dat ze zich zo schuldig en klein voelen, geeft ook een beetje aan hoe ze in de maatschappij staan. Sommigen voelen zich alsof ze teveel zijn voor de wereld: Laat maar, het is teveel. In dat soort gevallen is een verwijzing naar MJD of Humanitas ook belangrijk.”

2. Het Kindpakket en de doelgroep

2.1 Beschrijving van de doelgroep

Het Kindpakket is bedoeld voor minimahuishoudens met minimaal één lid onder de 18 jaar. Door het adviseursteam werden alle minimagezinnen gebeld die een uitkering ontvingen via de gemeente, meestal een WWB (bijstands)uitkering. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen dus ook alleen worden gegeneraliseerd naar de populatie uitkeringsgerechtigden met kinderen.

In december 2014 woonden in Groningen 3.490 huishoudens met én een WWB-uitkering én minimaal een kind jonger dan 18 jaar. Bij deze huishoudens is een telefoonnummer gezocht. Van deze groep zijn 2.633 huishoudens (76 procent van het totaal) daadwerkelijk gebeld. Van 384 huishoudens, ongeveer 11 procent van de WWB'ers met kinderen, is bij de gemeente geen telefoonnummer bekend (zie tabel 1).

De groep gebeld, niet gesproken over Kindpakket

Van de 2.633 huishoudens die zijn gebeld, zijn uiteindelijk 1.206 daadwerkelijk voorgelicht over het Kindpakket. De groep huishoudens die wel is gebeld, maar niet is voorgelicht, bestaat uit

- huishoudens/personen die herhaaldelijk de telefoon niet opnamen; bijvoorbeeld huishoudens die geen inkomend gesprek van een anoniem nummer accepteren;
- huishoudens/personen bij wie een onjuist telefoonnummer stond vermeld in de lijst waarover het adviseursteam de beschikking had;
- huishoudens/personen die geen belangstelling hadden voor de aangeboden voorlichting.

Bij de meeste mensen die de telefoon niet opnamen of bij wie een verkeerd nummer stond vermeld, is een adviseur aan de deur geweest. Op basis van dat bezoek werd 89 keer nog een geslaagd telefoontje (voorgelicht over Kindpakket) gepleegd en zo kwamen deze huishoudens alsnog terecht in de groep van 1.206 personen die daadwerkelijk zijn voorgelicht.

In tabelvorm ziet het er als volgt uit.

Tabel 1: Ondernomen belacties bij minima met kinderen

Belbestand	Aantal
Daadwerkelijk gesproken over Kindpakket	1.206
Gebeld (niet gesproken over Kindpakket)	1.427
Neemt niet op	450
Nummer klopt niet	918
Anders (onbekend)	59
Niet gebeld (geen telefoonnummer)	384
Niet gebeld (reden onbekend)	473

De verdeling naar type huishouden bij de gebelde minimahuishoudens met kinderen vinden we terug in tabel 2.

Tabel 2: WWB'ers met kinderen naar type huishouden

Type huishouden	Aantal
Eenoudergezin	67%
Samenwonend met kinderen	32%
Anders	1%

Ongeveer tweederde van de minimahuishoudens zijn eenoudergezinnen. Dit beeld komt overeen met dat vanuit de armoedemonitor 2014 van de gemeente Groningen.⁴

Etnische achtergrond

In tabel 3 is gekeken naar de etnische achtergrond van de huishoudens die zijn gebeld. De elf etnische groepen die het vaakst voorkomen, zijn gerangschikt naar omvang.

Tabel 3 moet als volgt worden gelezen: van de huishoudens die daadwerkelijk zijn gebeld, hadden er 1.419 een Nederlandse achtergrond. Die 1.419 is één procent van het totaal aantal huishoudens met een Nederlandse achtergrond in Groningen. Ongeveer één procent van de huishoudens met een Nederlandse achtergrond behoort dus tot de minimagezinnen.

Tabel 3: Gebelde huishoudens naar etnische achtergrond

Etnische achtergrond	Aantal gebelde huishoudens	Totaal huishoudens in Groningen	Percentage op totaal
Nederland	1.419	96.554	1%
Nederlandse Antillen	178	1.942	9%
Suriname	126	1.814	7%
Marokko	84	536	16%
Irak	72	430	17%
Turkije	63	755	8%
Nederlands-Indië	50	1.443	3%
Sovjetunie	41	621	7%
Somalië	36	200	18%
Iran	34	579	6%
Syrië	31	173	18%

⁴ http://www.os-groningen.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=296

Voor huishoudens met bijvoorbeeld een Marokkaanse achtergrond geldt een heel andere situatie. Zestien procent van deze huishoudens (met kinderen) moet rondkomen van weinig geld en is om die reden gebeld. Je kunt ook zeggen dat Marokkaanse huishoudens met kinderen zestien keer zo vaak tot de groep minima met kinderen behoren als huishoudens met een Nederlandse achtergrond.

2.2 Het Kindpakket

De regelingen die samen het Kindpakket vormen, staan beschreven op het digitale minimaloket⁵ en worden hieronder puntsgewijs beschreven. Sommige regelingen zijn bestemd voor bepaalde leeftijdsgroepen, andere voor alle kinderen van 0 tot 18 jaar. Een overzicht vindt u in tabel 4.

⁵ <http://gemeente.groningen.nl/minimaloket/overzicht-van-regelingen-voor-kinderen-Kindpakket>

Tabel 4 Regelingen (per leeftijdscategorie) die door het adviseursteam zijn uitgevraagd.

	0 t/m 3	4 t/m 6	7 t/m 12	13 t/m 17
Openbare Bibliotheek	X	X	X	X
VVE	X			
Kinderkleding	X	X	X	
Fietsregeling		X	X	X
Jeugdsport- en cultuurfonds			X	X
Spelcontainers		X	X	X
Sport- en spelactiviteiten		X	X	X
TOS		X	X	X
Zwemvangnet		X	X	X
Stichting Leergeld		X	X	X
Jimmy 's			X	X
Chat site Jongeren en Geld				X

De regelingen uit het Kindpakket in het kort:

Gratis lidmaatschap Bibliotheek

Kinderen uit minimagezinnen kunnen gratis lid worden van de Bibliotheek.

VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie)

Vier keer per week kunnen kinderen (2,5 - 4 jaar) een ochtend of een middag een speciaal programma volgen. Ze ontmoeten leeftijdgenootjes en leren knutselen met verf, papier, lijm en klei. Ook leren de peuters liedjes, doen ze spelletjes en krijgen ze verhalen voorgelezen. Deelname is mogelijk na verwijzing consultatiebureau.

Kinderkleding

Voor €20,- per kind kan men kleding uitzoeken bij een of meer geselecteerde kringloop- en kinderkledingwinkels.

Fietsregeling

Kinderen vanaf zes tot achttien jaar uit minimagezinnen kunnen via Stichting Leergeld een tweedehandsfiets krijgen.

Jeugdsport- en cultuurfonds

Dit fonds betaalt mee aan contributie en sportspullen óf lessen muziek, dans, zang, tekenen en andere culturele activiteiten.

Spelcontainers

Speelvoorziening in prioriteitswijken. (Veilig) spelen onder begeleiding.

Sport en spelactiviteiten

Gratis activiteiten of activiteiten die weinig geld kosten. Deze staan vermeld op de regelmatig geüpdate zogenaamde Activiteitenladder.

TOS

Compensatie van de ouderbijdrage aan het schoolfonds die ouders betalen voor schoolgaande kinderen.

Zwemvangnet

Vergoeding van de zwemlessen voor kinderen van zes jaar of ouder uit minimagezinnen.

Stichting Leergeld

Stichting Leergeld helpt kinderen met korting op sport, muziek, dans en schoolspullen.

Jimmy's

Jimmy's is de plek in Groningen waar jongeren samenkomen en samen werken. Jimmy's biedt informatie en/of ondersteuning aan jongeren.

Chatsite jongeren en geld

Jongeren kunnen met elkaar van gedachten wisselen over geld en geldproblemen op deze chat site.

Digitaal registratieformulier

Tijdens het gesprek werden de resultaten door de adviseur ingevoerd met behulp van een digitaal formulier (zie figuur 1). Het werken met dit formulier zorgt ervoor dat de informatie afkomstig van de minimagezinnen opgeslagen wordt in een database en gemakkelijk kan worden geanalyseerd.

Figuur 1: Een van de pagina's van het digitaal invoerformulier.

Regelingen voor kinderen in de leeftijd 4-6 jaar

Maakt uw kind of kinderen in de leeftijd van 4-6 jaar gebruik van de onderstaande regelingen?

Zo nee, waarom maakt u geen gebruik van de regelingen?

WGG = Wil geen gebruik maken van de regeling
 GGM = Gaat n.a.v. gesprek gebruik maken van de regeling
 NVT = Niet van toepassing
 NB = Niet besproken

	Ja	WGG	GGM	NVT	NB
Openbare Bibliotheek	☐	☐	☐	☐	☐
Winterkleding	☐	☐	☐	☐	☐
Fietsregeling	☐	☐	☐	☐	☐
Spelcontainers	☐	☐	☐	☐	☐
Sport en spelactiviteiten	☐	☐	☐	☐	☐
TOS	☐	☐	☐	☐	☐
Zwemles	☐	☐	☐	☐	☐
Stichting leergeld	☐	☐	☐	☐	☐

Opmerkingen: (max 250 tekens)

3. Resultaten

Informatie vanuit de gevoerde gesprekken

Tijdens de gesprekken met de minimagezinnen hielden de adviseurs bij of gezinnen al dan niet op de hoogte waren van de verschillende onderdelen van het Kindpakket. Ook het eventuele gebruik van deze regelingen en andere gegevens werden vastgelegd. De informatie die deze ingevoerde gegevens opleveren, vormt de basis van de rest van dit hoofdstuk.

Etnische achtergrond

Bij alle leeftijdsgroepen is gekeken of er verschil was in bekendheid met en gebruik van de regelingen van het Kindpakket, als we kijken naar de etnische achtergrond van de huishoudens. Dit is niet of nauwelijks het geval.

De weg naar het Kindpakket wordt dus door allochtone ouders in gelijke mate gevonden als door ouders met een Nederlandse achtergrond. De vraag of beide groepen ouders in gelijke mate de door de gemeente verstrekte informatie tot zich nemen, of dat informatie bij allochtone gezinnen vooral in onderlinge netwerken wordt doorgegeven, kan op basis van deze gegevens niet worden beantwoord. Het is ook mogelijk dat allochtone ouders minder gemakkelijk toegang hebben tot informatie op de gemeentelijke website, maar op basis van bij hen wel aanwezige informatie eerder overgaan tot handelen (aanvragen van regelingen).

Type huishouden

We hebben ook gekeken of de huishoudsamenstelling van invloed is op het gebruik van het Kindpakket. Dat is inderdaad het geval, zij het in beperkte mate. Eenoudergezinnen maken gemiddeld genomen 1,25 keer zo vaak gebruik van het Kindpakket dan gezinnen met twee ouders.

Oordeel over regelingen

Het was de bedoeling minima ook te vragen een oordeel te geven over de regelingen waar ze al wel gebruik van maken. Naar dit oordeel werd in de praktijk te weinig gevraagd om daar zinvolle conclusies aan te verbinden. De adviseurs gaven twee redenen aan waarom hier nauwelijks naar is gevraagd. Ten eerste was het voorlichtende deel van het gesprek vaak zo intensief – gesprekken duurden zo maar een half uur tot drie kwartier – dat het vragen naar een oordeel over regelingen ‘er vaak niet meer in zat’. Ook vonden een aantal adviseurs dat het vragen naar een oordeel logisch gezien minder paste binnen een gesprek dat de bedoeling had om minimagezinnen voor te lichten.

Per leeftijdscategorie zijn er verschillende regelingen beschikbaar (zie tabel 4). Aan de hand van die categorieën zullen we dan ook de resultaten van de gesprekken met de ouders weergeven.

3.1 Leeftijdscategorie 0 t/m 3 jaar

Binnen het Kindpakket zijn een drietal regelingen bedoeld voor de leeftijdscategorie 0 t/m 3 jaar. Het gratis lidmaatschap van de Openbare Bibliotheek, de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en het voor maximaal 20 euro aanschaffen van Kinderkleding. De vraag naar de bekendheid met en het gebruik van deze regelingen leverde onder meer het volgende op (tabel 5).

Tabel 5: Percentages huidige en potentieel toekomstige gebruikers regelingen (0 t/m 3)

Regeling	Maakt gebruik	Gaat gebruik maken
Bibliotheek	56%	93%
VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie)	51%	89%
Kinderkleding	14%	90%
Gemiddeld	40%	91%

Bibliotheek

Ouders van baby's van ongeveer drie maanden kunnen van de gemeente een BoekStart-waardebon krijgen. Hiermee kunnen ouders het Boekstartkoffertje ophalen als ze hun baby gratis lid maken van de Bibliotheek.

We zien in tabel 5 dat veel minimahuishoudens (56%) gebruik maken van deze mogelijkheid. De adviseurs hadden de indruk dat het gratis lidmaatschap van de Bibliotheek als regeling eigenlijk bij alle leeftijdscategorieën wel goed bekend en ook geliefd was.

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Ongeveer de helft (51%) van de minimahuishoudens die hiervoor in aanmerking komen, maakt gebruik van deze regeling. Dit is een goede score. Ouders moeten namelijk eerst een verwijzing halen bij het consultatiebureau. Het bureau geeft daarmee aan dat het goed is voor de ontwikkeling van dit kind dat het gebruikmaakt van de VVE. Die regeling is niet gratis. Deelname van kinderen uit minimagezinnen kan worden bekostigd uit de Bijzondere Bijstand. Ook dat moet door de ouders worden aangevraagd.

Kinderkleding

Van de mogelijkheid om gratis Kinderkleding aan te schaffen maakt slechts 14 procent gebruik. Redenen voor het beperkte gebruik zijn onbekendheid met de regeling en teveel aan geregeld in verhouding tot wat het oplevert.

Gaat gebruik maken

De tweede kolom in tabel 5 'Gaat gebruik maken' toont het percentage gezinnen dat voorheen nog geen gebruikmaakte van de regelingen, maar na de gegeven voorlichting zegt dit wél te gaan doen. Voor alle regelingen geldt dat ongeveer negen op de tien ouders aangeven die regeling te zullen aanvragen.

Of huishoudens ook daadwerkelijk meer gebruik gaan maken moet natuurlijk nog blijken. Feit is wel dat ze op zich gedurende de

telefoongesprekken over het algemeen positief uitlieten over de besproken regelingen.

3.2 Leeftijdscategorie 4 t/m 6 jaar

Voor de leeftijdscategorie 4 t/m 6 jaar kent het Kindpakket maar liefst acht regelingen. In de eerste kolom van tabel 6 staan de percentages van de huishoudens met kinderen die al gebruikmaken van de regelingen.

Tabel 6: Percentages huidige en potentieel toekomstige gebruikers regelingen (4 t/m 6)

Regeling	Maakt gebruik	Gaat gebruik maken
Bibliotheek	72%	87%
Kinderkleding	13%	90%
Fietsregeling	14%	95%
Spelcontainers	27%	93%
Sport- en spelactiviteiten	32%	93%
TOS	54%	98%
Zwemvangnet	40%	98%
Stichting Leergeld	37%	97%
Gemiddeld	36%	94%

Van deze regelingen doen vooral de Bibliotheek (72%) en de TOS-regeling (54%) het goed. Niet zo bekend zijn de regelingen Kinderkleding en de Fietsregeling.

Voor de Fietsregeling geldt dat de inkomensvoets die door Stichting Leergeld wordt gedaan na een aanvraag (door de school van het kind) mogelijk een belemmering is om een tweedehands fiets via deze regeling aan te vragen.

Gaat gebruik maken

Ook voor deze leeftijdscategorie geldt dat veel ouders aangeven dat ze de

regelingen zullen gaan aanvragen nu ze op de hoogte zijn gebracht van het bestaan ervan.

3.3 Leeftijdscategorie 7 t/m 12 jaar

De regelingen binnen het Kindpakket voor de leeftijdscategorie 7 t/m 12 jaar zijn grotendeels gelijk aan die van de groep 4 t/m 6 jaar. Toegevoegd zijn onder meer de regelingen Zwemvangnet, eigenlijk een vervolg op het vroegere schoolzwemmen en Jimmy's, dat informatie en/of ondersteuning biedt aan jongeren.

Tabel 7: Percentages huidige en potentieel toekomstige gebruikers regelingen (7 t/m 12)

Regeling	Maakt gebruik	Gaat gebruik maken
Bibliotheek	79%	85%
Kinderkleding	11%	95%
Fietsregeling	10%	94%
Jeugdfonds	23%	87%
Spelcontainers	30%	88%
Sport- en spelactiviteiten	27%	97%
TOS	64%	96%
Zwemvangnet	58%	84%
Stichting Leergeld	44%	95%
Jimmy's	-	-
Gemiddeld	35%	84%

Ook binnen deze groep is het gratis lidmaatschap van de Openbare Bibliotheek het meest gebruikt. Van de minimahuishoudens maakt 79 procent gebruik van deze regeling. Kinderkleding en Fietsregeling zijn ook hier minder bekend.

Van de voorziening 'Jimmy 's' waar oudere kinderen en pubers terecht kunnen voor advies over allerlei zaken, maakt geen van de kinderen gebruik, voor zover bekend bij de ouders dan.

3.4 Leeftijdscategorie 12 t/m 17 jaar

Ook kinderen in de middelbare schoolleeftijd komen in aanmerking voor ondersteuning vanuit het Kindpakket. Kinderkleding is niet meer van toepassing op deze leeftijdscategorie. Speciaal voor deze leeftijdsgroep is de 'Chatsite jongeren en geld' toegevoegd. Op deze site kunnen jongeren met anderen van gedachten wisselen over financiële kwesties.

Tabel 8: Percentages huidige en potentieel toekomstige gebruikers regelingen (7 t/m 12)

Regeling	Maakt gebruik	Gaat gebruik maken
Bibliotheek	73%	73%
Fietsregeling	11%	94%
Jeugdfonds	22%	93%
Spelcontainers	15%	75%
Sport- en spelactiviteiten	22%	78%
TOS	64%	97%
Zwemvangnet	57%	76%
Stichting Leergeld	31%	94%
Jimmy's	9%	-
Chatsite voor jongeren met schulden	8%	-
Gemiddeld	31%	85%

Ook bij de (ouders van) pubers zijn de tegemoetkoming voor het lidmaatschap van de Bibliotheek en de TOS populair. Van Jimmy 's en de Chat site wordt volgens de ouders weinig gebruikgemaakt. Wel moet vermeld worden dat ouders waarschijnlijk niet altijd op de hoogte zijn van het gebruik van de laatste twee regelingen door hun

kinderen. Daarnaast zijn deze voorzieningen uitdrukkelijk toegankelijk voor alle (ook niet minima) jongeren.

Gaat gebruik maken

Voor de regelingen uit deze leeftijdsgroep geldt dat ouders iets minder vaak (toch nog gemiddeld in 85 procent van de gevallen) aangeven dat ze de regelingen zullen aanvragen. Voor de twee laatste regelingen is dat ook niet echt aan de orde. Van Jimmy's en de Chatsite maken jongeren zelf wel of geen gebruik en niet de ouders. Hooguit kunnen ouders hun kinderen op het bestaan ervan wijzen.

BASIS VOOR BELEID

Bezoekadres

Kreupelstraat 1
9712 HW Groningen

Postadres

Postbus 30026
9700 RM Groningen

T (050)3675630

E info@os.groningen.nl

I www.os-groningen.nl

W [@basisvoorbeleid](#)